

Tēze: Nostiprinājuma lūgums, kas pamatots uz tiesas lēmumu par prasības nodrošināšanas atzīmes nekavējošu ierakstīšanu, nav pielīdzināms nostiprinājuma lūgumiem, kādus iesniedz tiesiska darījuma dalībnieki, un tas izpildāms nekavējoši

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Civillietu departamenta

2006.gada 8. februāra

LĒMUMS

Lietā Nr. SKC – 135

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators I.Fridrihsons,

senators I.Z.Šepteris,

senatore E.Vernuša,

piedaloties Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras prokurorei I.Šnepstei un O.O. pārstāvei T.M., atklātā tiesas sēdē Rīgā 2006.gada 8.februārī izskatīja civillietu sakarā ar O.O. pārstāvju T.M. un D.D. blakus sūdzību par Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2005.gada 14.decembra lēmumu O.O. pārstāvju D.D. un T.M. blakus sūdzībā par Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 20.oktobra lēmumu, ar kuru nostiprinātas M.J. īpašuma tiesības uz dzīvokli nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, un 2005.gada 24.oktobra lēmumu, ar kuru O.O. nostiprinājuma lūgums atstāts bez ievērbas.

Noklausījis senatora I.Šeptera ziņojumu, O.O. pārstāves T.M. paskaidrojumus, ka lēmums atceļams un jautājums nododams jaunai izskatīšanai, un Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras prokurores I.Šnepstes atzinumu, ka lēmums atstājams negrozīts, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

k o n s t a t ē j a

O.O. pārstāve 2005.gada 13.oktobrī iesniegusi Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļā nostiprinājuma lūgumu, kurā lūgts ierakstīt aizlieguma atzīmi Rīgas pilsētas Zemesgrāmatas nodalījumā Nr.1 7409-18 uz I.N. piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, kadastra Nr.0100 903 0926, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2005.gada 13.oktobra lēmumu, ar kuru nodrošināta O.O. prasība pret I.N. un A.O. par pirkuma līguma atcelšanu, īpašuma tiesību noteikšanu un attiecīgu ierakstu izdarīšanu zemesgrāmatā.

Ar Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 24.oktobra lēmumu nostiprinājuma lūgums atstāts bez ievērbas.

Lēmumā norādīts, ka ar 2005.gada 20.oktobra Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses lēmumu Zemesgrāmatas nodalījumā Nr. 1 7409 – 18 īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, nostiprinātas M.J., pamatojoties uz 2005.gada 6.oktobra pirkuma līgumu.

Tiesnese atzinusi, ka nostiprinājuma lūgumam par šķērsli ir cita, jau zemesgrāmatā nostiprināta tiesība, līdz ar to aizlieguma atzīmes nostiprinājums uz minēto nekustamo īpašumu nav pielaižams.

Blakus sūdzību par Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 20.oktobra lēmumu un 2005.gada 24.oktobra lēmumu iesniegušas O.O. pārstāves D.D. un T.M., norādot, ka nostiprinājuma lūguma iesniegšanas brīdī, dzīvoklis nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, piederējis atbildētājam I.N. un bijis reģistrēts uz viņa vārda. Neskatoties uz uzsākto tiesāšanās procesu par dzīvokļa nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, īpašuma tiesībām un 2005.gada 13.oktobrī zemesgrāmatas nodalījumā saņemto O.O. nostiprinājuma lūgumu par prasības nodrošinājuma izpildi, ar 2005.gada 20.oktobra Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses lēmumu Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodalījumā Nr. 1 7409 – 18 nostiprinātas īpašuma tiesības uz dzīvokli nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, M.J.

Blakus sūdzības iesniedzējas lūdz atcelt Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 20.oktobra lēmumu par M.J. īpašuma tiesību uz dzīvokli nr.18, [...] ielā 5, Rīgā, nostiprināšanu, atcelt Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 24.oktobra lēmumu, ar kuru O.O. nostiprinājuma lūgums atstāts bez ievērbas un, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 13.oktobra lēmumu, ierakstīt aizlieguma atzīmi Rīgas pilsētas Zemesgrāmatas nodalījumā nr.1 7409 – 18.

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2005.gada 14.decembra lēmumu Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2005.gada 24.oktobra lēmums atstāts negrozīts.

Civillietu tiesu palāta atzinusi, ka nostiprinājumu, uz kura pamata zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis pieņēmis 2005.gada 20.oktobra lēmumu, nav lūgusi O.O. vai viņas pārstāves, tādēļ šo lēmumu var apstrīdēt tikai prasības kārtībā.

Tiesa atzinusi, ka Zemesgrāmatu likums ir speciālais likums attiecībā pret Civilprocesa likumu, kas jāņem vērā, izdarot ierakstus zemesgrāmatā.

Par Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2005.gada 14.decembra lēmumu blakus sūdzību iesniegušas O.O. pārstāves T.M. un D.D.. Blakus sūdzībā norādīts, ka tiesa nav ņēmusi vērā Civilprocesa likuma 142.panta pirmo daļu un 538.pantu, Zemesgrāmatu likuma 8., 46.pantu.

Iepazīnies ar lietas materiāliem un blakus sūdzības motīviem, Senāts a t z ī s t, ka tiesas lēmums daļā, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 24.oktobra lēmums, ir atceļams, jo tiesa nav pareizi piemērojusi tiesību normas, kas regulē šī jautājuma izskatīšanu, bet pārējā daļā lēmums atstājams negrozīts un blakus sūdzība noraidāma.

Ar lietas materiāliem konstatēts, ka nostiprinājuma lūguma iesniedzējai O.O. piederējis dzīvoklis nr.18 Rīgā [...] ielā 5. O.O. cēlusi Rīgas apgabaltiesā prasību pret A.O. un I.N., kurā lūgusi atcelt 2005.gada 8.septembra pirkuma pārdevuma līgumu, ar kuru īpašuma tiesības ieguvis I.N., un prasības nodrošināšanai lūgusi tiesu ierakstīt aizlieguma atzīmi zemesgrāmatā uz I.N. piederošo īpašumu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 13.oktobra lēmumu O.O. pieteikums par prasības nodrošinājumu apmierināts. Tiesa nolēmusi ierakstīt Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas nodalījumā Nr.1 7409 – 18 aizlieguma atzīmi uz I.N. piederošo nekustamo īpašumu, norādīdama, ka lēmums par prasības nodrošinājumu izpildāms nekavējoši. O.O. nostiprinājuma lūguma par prasības nodrošinājuma līdzekļa – aizlieguma atzīmes ierakstīšanu zemesgrāmatā, piemērošanu Rīgas pilsētas zemesgrāmatā iesniegusi 2005.gada 13.oktobrī.

Neskatoties uz to, ka zemesgrāmatas nodaļā 2005.gada 13.oktobrī jau bija iesniegts O.O. nostiprinājuma lūgums par aizlieguma atzīmes ierakstīšanu uz I.N. nekustamo īpašumu, zemesgrāmatas nodaļas tiesnese, ignorējot zemesgrāmatas nodaļā iesniegto Rīgas apgabaltiesas lēmumu par aizlieguma ierakstīšanu, 2005.gada 20.oktobrī apmierinājusi

M.J. 2005.gada 6.oktobrī zemesgrāmatas nodaļā iesniegto nostiprinājuma lūgumu par īpašuma tiesību reģistrāciju atbilstoši 2005.gada 6.oktobra pirkuma pārdevuma līgumam

Civillietu tiesu palāta atzinusi zemesgrāmatas tiesneša rīcību par likumīgu, uzskatot, ka zemesgrāmatu process ir bezstrīdus un Zemesgrāmatu likuma normas speciāli regulē lēmuma pirmtiesību attiecībā pret citiem ienākušajiem nostiprinājuma lūgumiem.

Minētajam secinājumam Senāts nepiekrīt sekojošu iemeslu dēļ.

Zemesgrāmatu likuma 8. pants paredz izņēmumu no vispārējās nostiprinājumu lūgumu izskatīšanas kārtības, kas noteiktas Zemesgrāmatu likuma normās.

Saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 8. pantu, nostiprinot tiesības, jāievēro šī likuma noteikumi, ciktāl sevišķos likumos nav paredzēti izņēmuma noteikumi no vispārējās kārtības.

Civilprocesa likuma 142. panta pirmā daļa nosaka, ka lēmums par prasības nodrošināšanu izpildāms nekavējoties pēc tā saņemšanas.

Tiesas lēmuma nekavējošas izpildes pienākums adresēts zemesgrāmatai, kurai Civilprocesa likuma 538. pants uzliek pienākumu lēmumu nekavējoties izpildīt.

Konkrētajā gadījumā nav pamata atsaukties uz tām Zemesgrāmatu likuma normām, kas paredz pirmtiesību uz izpildījumu pret citiem ienākušiem nostiprinājuma lūgumiem. Zemesgrāmatu likumā ir noteikta nostiprinājuma lūgumu izskatīšanas kārtība, taču šī reģistrācija pati par sevi nemaina tiesas lēmuma nekavējošo izpildi. Pretējā gadījumā nav iespējama nekavējoša tiesas aizsardzība, ja to ierobežotu valsts iestādē noteikta dokumentu izskatīšanas procedūra.

Nostiprinājuma lūgums, kas pamatots uz tiesas lēmumu par prasības nodrošināšanas atzīmes nekavējošu ierakstīšanu, nav pielīdzināms nostiprinājuma lūgumiem, kādus iesniedz tiesiska darījuma dalībnieki, jo šo nostiprinājumu lūgumu izskatīšanai noteikts 15 dienu termiņš.

Attiecinot Zemesgrāmatu likuma 73. panta noteikumus par pirmtiesību uz to nostiprinājuma lūgumam, kas saņemts agrāk, nevis uz prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšanu saskaņā ar tiesas nolēmumu, tiek sagrozīta Civilprocesa likuma 142. panta būtība un saturs.

Saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 46.pantu prasības nodrošināšanas atzīme (45.panta ceturtais punkts), ja tiesas lēmums taisīts prasības lietā par īpašuma tiesību vai šādas tiesības nostiprināšanu, kavē jebkuru īpašnieka izdarāmu labprātīgu nostiprināšanu.

Tā kā zemesgrāmatas tiesnese ar 2005.gada 20.oktobra lēmumu ir nostiprinājusi M.J. īpašuma tiesības, ignorējot zemesgrāmatas nodaļā jau iesniegto tiesas lēmumu par

aizlieguma atzīmes ierakstīšanu, kas bija jāizpilda nekavējoši pēc tā saņemšanas atbilstoši Civilprocesa likuma 142. un 538.panta prasībām, nepamatots un nelikumīgs ir zemesgrāmatas nodaļas tiesneses lēmums, ar kuru atstāts bez ievēribas O.O. nostiprinājuma lūgums par tiesas lēmuma prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšanu zemesgrāmatā uz nekustamo īpašumu par kuru tiesā ir strīds par īpašuma tiesībām.

Senāts atzīst, ka pie konkrētiem apstākļiem, tas, ka strīdus īpašums jau ieregistrēts uz citas personas vārda, ignorējot tiesas lēmumu par aizlieguma atzīmes ierakstīšanu uz strīdus īpašumu, nevar būt par šķērslī aizlieguma atzīmes ierakstīšanai uz šo konkrēto strīdus objektu līdz strīda izlemšanai par īpašuma tiesībām pēc būtības. Savukārt jautājums par īpašuma tiesības ieraksta dzēšanu uz M.J. vārda, kas ierakstīts ar zemesgrāmatas nodaļas tiesneses 2005.gada 20.oktobra lēmumu, izlemjams, izskatot tiesā esošo īpašuma strīdu pēc būtības.

Pamatojoties uz Latvijas Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 3.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o l ē m a

Atcelt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2005.gada 14.decembra lēmumu daļā, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 24.oktobra lēmums, pārējā daļā lēmums atstājams negrozīts.

Atzīt par spēkā neesošu Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2005.gada 24.oktobra lēmumu.

Uzlikt par pienākumu Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļai ierakstīt aizlieguma atzīmi uz nekustamo īpašumu – dzīvokli nr.18 Rīgā, [...] ielā 5 saskaņā ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 13.oktobra lēmumu.

Atmaksāt O.O. iemaksāto drošības naudu Ls 40,- (četrdesmit lati).

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators
senators
senatore

I.Fridrihsons
I.Z.Šepteris
E.Vernuša